

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 158/19

KLAGER: Brunstad Christian Church (BCC) ved Berit Hustad Nilsen
PUBLIKASJON: Telemarksavisa
PUBLISERINGSDATO: 15.06.2019
STOFFOMRÅDE: Diverse
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Kildekritikk og kontroll av opplysninger, dekning for tittel, samtidig imøtegåelse
REGISTRERT: 22.07.2019
BEHANDLET I PFU: 29.01.2019
BEHANDLINGSTID: 187 dager
KLAGEGRUPPE: Organisasjon
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER: Klager har også klaget inn Gjengangeren for omtale av samme sak (157A/19). Også klage fra annen part, sak 157B/19.

SAMMENDRAG:

Telemarksavisa (TA) publiserte **lørdag 15. juni 2019** en [nettartikkel](#) med tittelen «Arbeidstilsynets pålegg ryster BCC: - Det slår beina under dugnadsånden». Artikkelen var skrevet av Gjengangeren og omtalte at Arbeidstilsynet har kommet med anmerkninger og pålegg knyttet til dugnadsvirksomhet i Brunstad Kristelige Menighet (BKM) Horten. I ingressen sto det:

«Hvis Arbeidstilsynet får rett i sine anmerkninger og gjennomslag for at de som jobber dugnad for BCC - hovedorganisasjonen Brunstad Christian Church - eller de lokale Brunstad Kristelige Menighet i Horten og andre steder, kan det bli problematisk for både arbeidstakere og menigheter.»

Det ble opplyst hva påleggene handler om, samt at «**Smiths Venner har engasjert Advokatfirmaet Hjort DA for å rydde opp i striden med Arbeidstilsynet**», dette fordi «**det rokker ved hele det verdensomspennende BCC-systemet og deres gigantiske virksomhet verdt mange hundre millioner kroner**».

Et anonymt meningshetsmedlem uttalte seg. Vedkommende ble sitert på hvordan medlemmene forventes å bidra økonomisk i menigheten gjennom en bidragsplan, som lønnsinntakere i menigheten må skrive seg på. Medlemmet viste i den sammenheng til «**et krisemøte**» som skal ha blitt avholdt året før, og at det skulle sendes ut faktura til de som

ikke hadde fulgt planen sin

Til slutt i brødteksten ble det opplyst at Gjengangeren i arbeidet med artikkelen hadde «snakket med flere i menigheten», men fordi «de har vært redde for å bli utstøtte og plaget av menigheten, har vi [redaksjonen] valgt å anonymisere dem».

KLAGEN:

Klager er trossamfunnet Brunstad Christian Church (BCC) som mener Telemarksavisa (og Gjengangeren, se sak 157A/19) har brutt god presseskikk på punktene 3.2, 4.4 og 4.14 i Vær Varsom-plakaten (VVP).

Slik klager ser det, har Telemarksavisa (og Gjengangeren) omtalt den aktuelle saken som om BCC er involvert i den pågående uenigheten med Arbeidstilsynet, til tross for at BCC ikke er part. Klager viser til at tilsynet handler om dugnadsselskaper eid av lokalmenigheten Brunstad Kristelige Menighet Horten (BKM Horten), og at både lokalmenigheten og de to dugnadsselskapene er selvstendige juridiske enheter.

Etter klagers mening bryter titlene med VVP 4.4, fordi BCC aldri har uttalt seg, slik klager mener sitatstreken antyder. Klager påpeker at det er et anonymt medlem av BKM Horten som står bak sitatet.

Klager skriver: «Overskriften er derfor usann og formidler noe som det heller ikke er dekning for i saken. I tillegg gir den inntrykk av at Gjengangeren har kontaktet BCC om denne aktuelle saken, noe som ikke er tilfellet.»

Ettersom redaksjonen aldri kontaktet klager, og klager også mener det er publisert både usanne påstander og påstander som utløser BCCs rett på samtidig imøtegåelse, mener klager at både VVP 3.2 og 4.14 er brutt. Klager viser til påstander i tittel og ingress, som påstanden om at Arbeidstilsynets pålegg «ryster BCC» og «slår beina under dugnadsånden». Klager skriver: «Begge disse påstandene handler om angivelige interne reaksjoner og vurderinger i BCC.» Klager skriver også: «At noe 'rokker ved et verdensomspennende system' er en så alvorlig påstand at virksomheten det gjelder automatisk må tilbys samtidig imøtegåelse for at redaksjonens presseetiske forpliktelser skal være oppfylt.»

Dessuten innvender klager at artikkelen også ukorrekt påstår at det drives dugnad i regi av BCC, noe klager også mener skulle vært imøtegått.

Etter klagers mening skyldes feilene i publiseringen at redaksjonen har lagt til grunn påstander fra en anonym kilde. Klager påpeker at kravet i 3.2 skjerpes når det er snakk om opplysninger fra anonyme kilder: «Vanligvis skal ikke påstander fra én anonym kilde være tilstrekkelig til at redaksjoner vil publisere påstander av negativ eller skadelig karakter. Man vil trenge at påstanden underbygges av dokumentasjon eller blir uavhengig bekreftet av andre kilder. I dette tilfellet har imidlertid Gjengangeren og TA valgt å legge påstandene fra en anonym kilde til grunn.»

Klager tilføyer: «BCC forventer ikke å bli behandlet bedre enn andre virksomheter, og vi aksepterer at media har en rett til kritisk søkelys også mot vår virksomhet. Vi forventer imidlertid at de samme presseetiske prinsipper skal bli lagt til grunn for journalistikk om vår virksomhet som for journalistikk om andre og mer 'populære' virksomheter. De konkrete

feilene ser ut til å oppstå delvis ved at redaksjonene og den anonyme kilden blander sammen virksomheten i den selvstendige menigheten BKM Horten og BCC, delvis ved at redaksjonene lar den anonyme kilden fremsette påstander som er gale, og som redaksjonene ikke har gjort tilstrekkelig arbeid for å sjekke. Uavhengig av hva årsaken er, gir omtalen BCC en tydelig og aktiv rolle i en sak som er et anliggende mellom to andre parter.»

Slik klager ser det, er det også klart at den anonyme kilden ikke kan ha innsikt i interne prosesser i BCC idet vedkommende sier: «Det slår beina under mye av deres [vår utheving] virksomhet og dugnadsånden.» Klager skriver: «Det faktum at den anonyme personen omtaler BCC i tredje person, indikerer at personen ikke kan være i en posisjon der vedkommende vet noe om hva som reelt skjer i BCC, og det burde fått redaksjonene til å gjøre ytterligere undersøkelser. I stedet tas den anonyme personens utsagn som et ubestridt faktum; der er ingen modererende elementer i omtalen, for eksempel i form av ord som 'hevder' eller 'påstår'.»

En siste feil klager bemerker, er påstanden om at menighetsmedlemmer i BKM Horten undertegner en frivillighetserklæring overfor BCC. Klager skriver: «Eventuelle gaver som menighetsmedlemmer i BKM Horten måtte velge å gi gjennom en frivillighetserklæring, går til den lokale menigheten, og ikke til BCC.»

For øvrig bemerker klager at redaksjonen tydeligvis har tilgang på Arbeidstilsynets anmerkninger, og at den derfor burde sett at saken ikke omhandler BCC.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Telemarksavisa (TA) opplyser at avisa publiserte to artikler **lørdag 15. juni 2019** knyttet til Smiths venner, begge «i utgangspunktet laget av avisen Gjengangeren».

TA skriver: «Ved en misforståelse forsto vi det slik at Smiths venner ikke ville kommentere. Så fort vi ble kjent med at dette var feil, omlag tre timer etter vår publisering denne lørdagen, publiserte vi tilsvaer fra Per K. Østern, Forstander i Brunstad Kristelige Menighet Horten, i sin helhet. TA hadde aldri til hensikt å publisere sakene uten at tilsvaersretten var ivaretatt og både sak og tilsvaer er publisert i løpet av samme lørdag formiddag.»

TA opplyser at samtidig med den påklagede publiseringen, ble følgende artikkel publisert følgende ble publisert (**15. juni kl. 10.21**: «[Arbeidstilsynet: - Smiths venner følger ikke lovverket](#)». Samme dag kl. 13.48 «i **samme rigg**» ble følgende innlegg publisert: «[Smiths venner: - Bryter god presseskikk](#)»

Klager kan ikke se at tilsvaret fra TA skulle endre deres syn og klage. Klager skriver kort: «Det bekrefter bare at redaktøren ikke ga BCC mulighet til samtidig tilsvaer, at tittelen var misvisende og at artikkelen inneholdt faktafeil. Leserbrevet han omtaler er sendt inn fra en annen organisasjon, nemlig lokalmenigheten BKM Horten.»

Telemarksavisa skriver i en kort sluttreplikk: «TA ga tilsvar så snart vi var kjent med at det var ønsket. *Det var tre timer etter publisering, en lørdag formiddag.* Det er riktig at det var lokalmenigheten BKM Horten som svarte, hvilket vi anså for å være relevant 'motpart'. Utover det har vi ikke ytterligere tilføyelser.»